

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inscrise
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Krasóbet-kört).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 255.

Brașov, Duminică 18 Noemvrie (1 Decemvrie).

1907.

Prusia și Polonia.

Politica forței brutale, preconizată de cancelarul german de odinioară și cuprinsă în axioma: „puterea primează dreptul“ (Macht geht vor Recht), această politică, care a vizat deodată două ținte: unirea cu fer și foc a țărilor germane și germanizarea a tot ce ar putea sta în calea unității și a aspirațiilor de putere germane, își ridică capul cu nouă putere. Se știe că anulul l'a dat cancelarul de azi, principele Bülow, prezentând Marța trecută dietei prusiane un proiect de lege nou mai mult decât draconic, un proiect ne mai pomenit în analele statelor constituționale, îndreptat în contra Polonilor din Posnania și din Prusia răsăriteană.

Bülow s'a mărturisit înaintea dietei ca discipolul lui Bismark, ba prin modul cum a prezentat chestiunea polonă din Prusia și mijloacele de a-i da o soluțiune cu forța, a ajuns să întrecă chiar pe măestrul său în brutalitatea, cu care își urmărea ținta, pentru care i se zicea cancelarul de fer, ear politica lui f'u numită „de fer și de foc“.

Încă înainte cu treizeci de ani Bismark a declarat războiul Polonilor din Prusia și a inaugurat sistemul de prigonire, ce a adus cu timpul fructe rele și triste, cum s'a văzut și din greva școlărilor polonezi, care a făcut atâta senzație în Europa cultă. Bismark a inaugurat politica ce tinde a slăbi puterea elementului polonez prin colonizare cu Germani a ținuturilor locuite de Poloni. El și-a propus să zdrobească pe Poloni și încetul cu încetul să-i germanizeze. În acest scop a instituit o așanumită comisiune de colonizare, căreia a făcut să i-se voteze la 1886 o sută de milioane mărci pentru ca cu suma aceasta să cumpere moșii de ale Polonilor și să le vândă coloniștilor germani, la 1898 dieta prusiană a votat altă sută de milioane și la 1905 după moartea lui Bismark, a treia sută de milioane.

Încă la 1886 Bismark care era nerăbdător de a vedea pe „Polonii renitenți“ odată ingenunchiați, a slevat în vorbirea sa, ținută cu ocaziunea dezbaterii asupra creditului de 100 milioane pentru comisiunea de colonizare, că mijlocul, care ar duce mai iute și mai sigur la scop, ar fi „să se voteze o sută de milioane de taleri, pentru a cumpăra cu ei moșiile nobilimei polone, c'un cuvânt pentru de a expropria nobilimea“. Bismark însuși a recunoscut că aceasta s'ar părea ceva monstruos, dar a căutat să justifice folosirea unui astfel de mijloc monstruos zicând: „dacă se expropriează case și se cassează cimiterii pentru comoditatea cutărei societăți de drum de fier, sau spre a construi o fortăreață, de ce să nu poată recurge între împrejurări la acest mijloc un stat, pentru ca să-și asigure prin el viitorul și să înceteze de a fi îngrijit de el?“

Acesta a fost firul de cugetare al politiceii forței brutale, ce-o urmărea cancelarul de fer și de care s'au

molipsit și pigmeii maghiarizării din Ungaria, cari au început și ei în numele „ideei și a salutei statului“, să amenințe pe Români și pe Slavi cu „sdrobire“, și să maimuțească politica de colonizare bismarkiană: acei pigmeii pe cari vicleanul cancelar îi îmbărbăta să fie fără de cruțare față cu Românii și cu Slavii din Ungaria, ear în interesul lor bine priceput să caute amicitia și buna înțelegere cu Germanii.*

Ei bine, actualul cancelar Bülow nu s'a sfiit de a declara în fața dietei prusiane, că ceea ce Bismark plănuise numai la 1886 în contra Polonilor din Prusia, el e hotărât de a duce în împlinire acuma, zicând: „După convingerea guvernului regesc prusian a sosit acuma timpul, când trebuie să se ia măsura exproprierii.“

Bülow motivează proiectul, prin care se cere dreptul de expropriere pentru comisia de colonizare, pe lângă un credit de 300 milioane mărci, zicând, că prin măsura aceasta s'ar pune capăt speculațiunii cu moșiile în provinciile ostice; mai departe având dreptul de expropriere, s'ar dobândi ca comisiunii, care până acuma a fost silită să cumpere aproape numai moșii germane, să i-se dea posibilitatea de a-și putea acoperi trebuințele și prin cumpărare de bunuri poloneze.

Aceasta înseamnă războiul pe față pentru a răpi moșiile din mâna Polonilor și a-i sili în cele din urmă să-și părăsească patria, văzându-se așa de prigoniți pentru naționalitatea lor.

Fie zis spre onoarea națiunii germane, nu toți Germanii sunt de-o vedere cu d. de Bülow, nu toți ținesc politica nefastă a germanizării cu orice preț. Sunt foarte mulți, dacă nu cei mai mulți, cari dezaprobă pe față aceasta politică brutală. Ziarul de frunte berlinez „Vossische Ztg“ își exprimă nedumerirea față co măsura propusă a exproprierii, ear „Morgenpost“ scrie: „Polonii ar fi un trist popor, dacă fără de a se opune, ar lăsa să li se răpească țara lor moștenită dela strămoșii și limba lor maternă. Ca buni Germani protestăm în contra unei politice, care ar cauza germanismului cel mai mare rău, și care ni-ar face în propria noastră țară sute de mii de „inimici interni“! În contra măsurii se pronunță și foile centrului catolic, precum și cele socialiste din Germania.

Mai mare resens ca în Germania a produs însă în Austria măsura propusă de Bülow împotriva Polonilor.

Alaltăeri s'a ridicat o adevărată furtună în parlamentul austriac în contra proiectelor ministrului-președinte prusian Bülow, cari „lovesc în față civilizația universală, tinzând a sugruma și a isgoni din țară națiunea polonă“. Cincisprezece vorbitori poloni, sloveni, chei, chiar și un rutean, apoi un italian, un zionist (evreu) etc. au cerut cuvântul spre a adresa întrebări pre-

* A se vedea nota cancelarului Bismark adresată consulului general german din Budapesta în anul 1883.

ședintelui în chestia-aceasta. Președintele a declarat că chestiunea nu se ține de competența „Reichsrath“-ului, dar că după a sa părere ministrul-președinte austriac e dator a se ocupa de ea. Ultima afirmare i s'a luat în nume de rău președintelui (creștin-social), de către deputații germani.

Toată lumea — în afară de extremii naționaliști germani, sau pangermani — condamnă proiectele antipoloneze ale guvernului prusian. Numai cei ce se laudă a fi prietenii cei mai credincioși ai Polonilor și cari cântau odinioară duios „Busul a lengyel!“, găsesc — auziți! — că „Prusia este un stat suveran, care procedează față cu proprii săi supuși după voința sa proprie, ce își află expresiunea în mod legal.“

Cețiți numai ceea ce scrie foaia „imperialistă“ maghiară, „Budapesti Hirlap“ de Vineri și veți înțelege pe deplin cât de mult suntem amenințați și noi Românii și Slavii din Ungarie prin influința ce-o poate exercita politica medievală antipolonă a Prusiei asupra guvernărilor noștri.

Cețiți cu atențiune concluziunea ce o fac cei dela amintita foaie când scriă:

„Mâna de fer prusiană, care sfărâmă pe Poloni, trebuie să ne îndemne și pe noi la fapte!“

Croații și naționaliști. În ședința de alaltăeri a camerei, când președintele Iusth suprimase cuvântul lui M. Polit, deputații croați au început să aplaude puternic, în batjocură. Iusth s'a făcut întâi roșu de mânie, apoi ingenios ca todeauna le-a ținut o lungă cazanie: »Dacă domniile voastre veți mai aplauda un decis corecțional, am s'o privesc de nesupunere, și am să vă dau în grija comisiiei de imunitate«. Ce vom face, dacă și răsul nostru mângăetor ne va fi oprit?

Poporalii nu mai sunt nemulțumiți. Înaintea unei deputații a partidului poporal, ministrul Andrassy a făgăduit ca să fie cu mai multă băgare de seamă față de candidații poporali, la numirile în posturile de frunte ale comitatelor. Pentru cele întâmplate în Sătmár și alte părți, el nu primește răspunderea.

Deputatul socialist, Mezöffy V., de altfel, ca »socialist reorganizat«, mameluc credincios al guvernului, și-a ținut darea de seamă înaintea alegătorilor, și s'a exprimat în contra obstrucției croate și naționaliste, fiind-că astfel întârzie sufragiul universal. Parcă l'ar fi inspirat Andrassy!

Dieta croată va fi convocată în luna Decemvrie, a zis Wekerle către Medakovic, în o convorbire pe culoare. Convocarea nici că se mai poate amâna, fără ca Croația, în ce privește finanțele ei autonome, să nu ajungă în exlex. Se crede, că majoritatea dietei, coaliția, va grăbi să voteze budgetul autonom, căutând a evita odiul exlexului, chiar acum în preajma unei disolvări. Însă banul Rakodczay este îngrijit, nu cumva în loc de dezbaterea budgetului să vină coaliția cu propunerea de punere sub acuză a banului numit ilegal. Croații afirmă că este neconstituțională convocarea dietei croate, când în parlamentul maghiar se desbat ataceri comune.

Ședința camerei ungare, în 28 Nov.

Polit și Lucaclu.

Veteranul deputat al sărbilor M. Folit avea să zică un discurs de toată valoarea politică, însă președintele îl oprise, neținând seamă de obiceiul parlamentar, că la proiectele de lege de prima importanță, oratorul poate face o revistă și o critică asupra întregii situații politice. Din cât a putut spune, facem următorul resumat precis.

M. Polit. »On. Cameră! S'a stăruit aci mult asupra întrebării, dacă procedura urmată cu proiectul de sub discuție, este parlamentară și constituțională sau nu. Cu deosebire raportorul argumentase afirmativ, și citase ca pildă, cazurii din Anglia. Compariția însă e fundamental greșită. Anglia e liberă și independentă, nu ca țeara noastră. Acolo pot fi multe cu puțință ce la noi sunt primejdioase. — Procedura asta are întru toate caracterul legilor statariale, dictate de extreme necesități, despre cari francezul zice: leacul e mai rău decât boala. Ea poate fi un precedent bine venit pentru orice guvern anticonstituțional. Conduși de acest principiu deputații naționaliști au să voteze în contra. — Vorbirea lui Polonyi a fost o espunere clasică a părerilor adversare, cu privire la pact. La ele se poate adăuga numai puțin. Progresul ce se zice, că ar însemna noul pact, este numai aparent. Esența este tot ca în pacturile de până acum. Forma de convenție internațională, pe care se silește guvernul de a o scoate la iveală, e numai în cuvânt. Nici vorbă să fie, o convenție între două state cu totul independente! Apoi de interesele economice și financiare ale țării s'a avut prea puțină grijă. Defectele pactului se motivează cu strămtăoarea, în care Ungaria este față de Austria. Dela dezastrul din 1525 Ungaria n'a făcut altceva decât a luptat să scape din aceasta strămtăoare. În 1867 însă totuși, Ungaria a grăbit să recunoască situația de mare monarchie a Austriei, văzând în asta un razim pentru sine. Acuma însă vine iarăși opinia publică, și zice că pactul nu plătește o ceapă degerată. Ungaria nu are atributele unui stat: armată, esterne, teritor valabil independent. Ca să fie mai completă confuzia, în acelaș timp i-se dă dreptate și lui Banffy, care găsește identice interesele maghiarilor cu ale dinastiei. Iată cea mai scurtă dovadă că »Viena nu pe noi ne sprijinește ci pe d-voastră!« Banffy însă a uitat să adăugă ceva: »interesele dinastiei și ale Maghiarilor sunt identice — numai în timpul de față!« Sărbii și Croații știu bine ce înseamnă vorba: *aula est pro nobis*. »Vorba asta e ceva foarte schimbăcios, foarte șiret, pe asta deci nu se poate clădi viitorul Ungariei, interesele Ungariei. Ungaria trebuie să caute sprijin și putere în sine, în popoarele sale!« (Aprobări în mijloc.)

Szterényi. Inzadar cați să esplici; dinastia și națiunea tot rămân una!

M. Folit. Este o calumnie mincinoasă acuzarea Croaților și naționalităților de conspiratori față de Ungaria. Atât, că ele primesc cu simpatie la Austria, unde prin sufragiul universal s'a creat o adevărată reprezentanță a voinței poporului. Sperăm să fie așa și la noi, după cum a făgăduit solemn guvernul, și i-s'a impus. Dar, nu un sufragiu cu restrângeri, parțial... (Președintele intervine.) În Viena, știu bine că populația din Ungaria e nemulțumită, și că din pricina asta țara e slabă, — a cărei urmări s'au dovedit acum și în negocierile pentru pact. O știe asta și Europa, dar ea nu mai întrebă cine e cauza. Abia Björnson... (Președintele intervine.) Situația materială a țării noastre este foarte gîngășă. (Ugron: Ingrășăm prea mulți trădători!) Ne trebuie un nou sistem de dare, și o grămadă de instituții economice ca să putem suporta cvota ridicată. Pentru banca națională nu s'a lucrat nimic pozitiv.

Aș dori să spun câteva cuvinte despre obstrucția croată. Croații au vorbit și

altădată în limba lor. Presidentul dietei eroate, Gyurgyevics... (Presidentul intervine.) În principiu sunt și eu în contra obstrucției, fiind ea un mijloc de terorizare al minorității. Dar însuși majoritatea de acum a justificat-o și a consfințit-o pentru cazuri când majoritatea nu reprezintă națiunea. Se face cu drept contestarea calității de delegație a deputaților croați, dar...
 Presidentul îi suprimă cuvântul, fiind că, nici după a patra somare n'a revenit la chestie. Se cetește ulterior proiectul său de rezoluție, în care propune luarea dela ordinea zilei a proiectului de lege, fiindcă el este în controversă cu parlamentarismul, și fiindcă în parlamentul de acum nu sunt reprezentate toate clasele și neamurile în număr proporționat, iar toate guvernele incheie pactele cu Austria numai cu gândul de a asigura domnia de rassă și clasă.

După vorbirea lui Szerényi ia cuvântul
Vasile Lucaciu. Când e vorba de un pact, de-o înțelegere, toate inimile saltă de bucurie. Acuma cu deosebire, deoarece tot pactul cu Austria se face după veacuri de luptă. Nimeni, — mai puțin noi Românii, — nu va căuta a pune în cumpăna adevărului istoric acele lupte, dar trebuie totuși ca să ne folosim de toate învățăturile întâmplărilor din trecut. Trebuie să ne aducem aminte de sutele de cuvântări rostite în o vreme de Apponyi, a căror ideie fundamentală era: țara noastră a ajuns în floarea dezvoltării, este deci vrednică de toate bunătățile vieții independente și libere. »Frumoasă și înălțătoare desfășurare de gândiri! O admir din tot sufletul, din toată inima mea aprinsă de iubire caldă față de poporul meu, față de națiunea mea (Sgomot.) din toate îndemnulile mele patriotice, inspirate de fierbinte dragoste de neam și sfințite cu dragoste de frate».

Dar, să ne oprim și să meditam. Adevărat, în pact sunt două momente: unul economic, celălalt politic, cari se țin de oaltă ca trupul de suflet. Mare grijă trebuie să dăm mai vărtos momentului economic. Înaintașii noștri, cari au creat evenimentele de prin anii 50—60 ai veacului trecut înainte de toate acestea le-au avut în gând. (Presidentul intervine). Moșii și strămoșii noștri au luptat împreună cu maghiarii pentru înaintarea și întărirea patriei. (Intervenție prezidențială. Oratorul cere voie dela Cameră, pentru a se abate. Croații, poporalii și o parte dintre kossuthiști votează pentru. Presidentul: Camera nu dă voie. Voci: ba dăm; să se scoale cari nu dau! Presidentul: nu se mai poate, după ce am anunțat hotărârea.)

V. Lucaciu: Istoria mai veche a Ungariei nu cunoaște deosebiri de neamuri. Cine era membrul sîntei Coroane, avea drepturi fără considerații de limbă. — Drepturi naționale, hegemonii de rassă n'au existat. Astfel și principiile noastre nu sunt îndreptate de alte considerații, decât de conștiința trează de neam, și de normele veșnice a dezvoltării naturale. Programul partidului nostru ar contribui în cea mai mare măsură la ridicarea economică și culturală a patriei mult iubite. Devezile, ideile și frazele, despre edificarea unui stat național unitar, și despre »elastica și lunoecoasa idee de stat«, în trecut n'au tulburat armonia, în prezent însă »au coborât țeara la istovire politică și la atârănare economică«. Numai dacă Ungaria va înțelege glasul veacului, va putea da pept cu Austria mai puternică și cu toată streinătatea. Popoarele nu au menirea de a se hegemoniza, și de a se asimila, ci de a se

alimenta reciproc în forțele și aptitudinile dăruite dela Dumnezeu. Pe calea asta, țara noastră are un viitor strălucit. Anonymus zice despre Maghiarii Români: *dextram dantes pactum fecerunt.* Acest pact frățesc între noi și între Maghiarii s'a înțeles în mai multe rânduri. După diplomele vechi, sub regele Andrei III. »Maghiarii cu nobilii ceilalți, cu Sașii, Săcuii și Valachii au făcut congregații...« (Intervenție prezidențială.) Înțelegerea asta a fost folosul politic și economic al țării. Tot așa și în viitor, numai pe lângă autonomii naționale va putea fi țara în pace și fericire.

Ne învinuim cu necultura neamul. Noi ne nuzim din răspuneri spre ridicarea economică și culturală, dar instituțiile noastre cu acest scop sunt urmărite. Bunăoară reuniunea femeilor din Sătmăre... (Presidentul îi roagă să vorbească mai tare)... Desavantajele pactului sunt scuzate cu inferioritatea Ungariei. Austria s'a îmbogățit însă în urma unei politici sănătoase. Aceiași putere de desvoltare există și în popoarele Ungariei, dar politica guvernelor noastre o îndușă, în loc s'o ocrotească. Din cauza asta naționalistii resping pactul.

Discursul, ținut în termeni de conferință, a fost ascultat relativ în liniște.

Problema agrară în România. D-l Emanuel *Culoglu* deputat, publică în »Viitorul«, sub semnătura sa un prim articol, în care spune, că problema agrară se reduce, în chestiunea *locmelilor agricole* la următoarele puncte: 1) Sunt mai multe sute de mii de țărani cari n'au pământ. 2) Sunt mai multe sute de mii cari au pământ insuficient pentru a se hrăni. 3) Ambele aceste categorii de țărani sunt silite a se învoi pe moșiile altora, pentru a putea trăi.

Trebuie să adaug, că țărănilor le lipsesc cunoștințele tehnice pentru a munci pământul și a scoate din el tot ce ar putea da sau cât scot alții în țări străine, că n'au cunoștințele necesare pentru a nu lăsa să li-se usurpe drepturile, pe cari li-le acordau legile.

Deschiderea parlamentului român.

Lăsăm să urmeze azi întreg textul Mesajului de deschidere:

Domnilor Senatori!
Domnilor Deputați!

Simțesc o deosebită mulțumire văzându-Mă încunjurat, în momentele grele prin cari trecem, de Corpurile Legiuitoare, chemate a regula chestiuni de netăgăduită însemnătate pentru desvoltarea noastră economică.

Proprietatea mare și țărănimea sunt păturile sociale, pe cari se razimă mai ales buna stare și progresul oricărui Stat: de aceea se cere ca, în relațiunile lor, să domnească buna înțelegere și armonia cea mai perfectă.

Pentru a da chestiunii agrare o soluțiune, care să îndrumeze din nou forțele noastre spre muncă spornică și binefăcătoare, guvernul Meu va prezenta deliberării Domnilor-Voastre diferite proiecte de legi, între cari cele dintâi sunt Invoiele agricole și Cassa rurală.

Relațiunile exterioare ale Regatului sunt din cele mai satisfăcătoare. Mă felicit în deosebi de întrevoderea ce am avut, și în anul acesta, cu împăratul-Rege

al Austro-Ungariei, și de vizitele ce am primit, a Marelui Duce și a Marei Ducese Wladimir a Rusiei, ca și a principelui Bulgariei. Misiunile preschimbate între Mine și Sultanul sunt o nouă dovadă de încrederea de care se bucură România. Constat astfel cu fericire că relațiunile cu toți vecinii noștri suat dintre cele mai cordiale.

Noi dorim cu toată sinceritatea întărirea pacificei viețuiri dintre State. Am văzut, deci, cu o vie satisfacție, că a doua Conferință de pace dela Haga a introdus în Convențiunea din 1899, privitoare la regularea pacifică a conflictelor internaționale, însemnate îmbunătățiri, pe cari experiențele celor din urmă opt ani le dovedise necesare. Aceste îmbunătățiri vor tulesni aplicarea arbitrajului facultativ ca mijlocul cel mai eficace pentru rezolvirea neînțelegerilor internaționale.

Guvernul Meu va prezenta Domnilor-Voastre Convențiunea de pescărie încheiată cu Rusia, și sper că în curând se vor încheia cu Turcia o Convențiune comercială și una consulară, precum și cu Bulgaria o Convențiune de comerț și alta pentru regularea frontierelor dunărene.

În fața crizei economice și monetare, care s'a întins peste toate țările, finanțele noastre trebuie să fie conduse cu multă prudență și prevedere.

S'au desliințat ca prea apăsătoare taxa Statului pe decaltru de vin și taxa pentru asigurarea în contra lipsei de porumb, provenită din secetă; iar pentru perceperea impozitului funciar s'a socotit venitul pământului proprietăților mici întocmai ca acel al proprietății mari.

Guvernul meu va supune Corpurilor Legiuitoare un proiect de lege privitor la ușurarea daunelor suferite de agricultori prin neorânduielele din primăvara trecută.

De mare nevoie este a se lua măsuri pentru a da învățământului primar rural o direcțiune practică și a întări în popor simțământul datorilor morale și religioase.

Am avut fericirea să văd realizat în anul acesta un progres însemnat în marina noastră militară, cu ocaziunea inaugurării la Galați a flotei dunărene. În timpul manevrelor din această toamnă M'am încredințat din nou că puterea noastră militară se desvoltă nelncetat în mod satisfăcător; totuși pentru a-i da o mai mare tărie, va trebui să li-se îmbunătățească organizarea.

În împrejurările actuale, mai mult de cât oricând, cetățenii de toate treptele trebuie să fie uniți spre a asigura liniștea și a întări fericirea țării. De câte ori în cursul dezvoltării României ne-am aflat în față de greutăți mari, divergențele de opinii s'au împăcat cu abnegațiune prin înțelegeri bine cumpănite. Sunt încredințat că și de astădată activitatea Corpurilor Legiuitoare va fi însuflețită de un spirit împăciuitoar și de simțământul luminat al iubirei scumpei noastre Patrii.

Dumnezeu să ne povățuiască în calea împlinirii datorilor și să binecuvinteze lucrările Domnilor-Voastre, ca astfel munca noastră a tuturor să fie rodnică și folositoare.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă.

STIRILE ZILEI.

— 17 Noemvrie v.

Pentru gimnaziul din Brad s'a strâns până acum, după cum reiese din o dare de seamă publicată în »Libertatea«, o sumă de vre-o 180.000 cor.

Cu privire la înțelegerile între Wekerle și naționalistii, publicate și de noi după »Az U.«, ziarul »Lupta«, înspirat probabil de clubul naționalist, spune că amănuntele acelor convorbiri nu prea sunt exacte. »Az U.« însă nu desminte.

Dela reuniunea română de cântări din Brașov. Repetițiile reuniunii române de cântări s'au stabilit în modul următor: Marți la orele 6 pentru dame, Vineri la 6 pentru domni. Membrii activi sunt rugați a se prezenta la repetiții cât se poate mai punctual.

Între viriliștii orașului Orăștie, 31 la număr, se află 10 Români și anume d-nii: I. Vulcu, N. Vlad, Dr. A. Muntean, Dr. I. Popa, Dr. A. Vlad, Dr. A. Oprea, Dr. R. Dobo, V. Orbonas, »Ardeleana« și Dr. C. David.

Provocare repetită. Primit dela oficiul de dare orășenesc următorul comunicat: »Acei proprietari de case, cari au neglijat de a substerne oficiului nostru până acuma faziunile referitoare la d-rea după chiria caselor pe anii 1908, 1909 și 1910 sunt de nou provocați, sub evitarea depunțiilor de amendare prevăzute în lege, să substearnă amintitele faziuni în termen de 8 zile la percepătorul de dare orășenesc în oarele de oficiu dela 8—12 a. m. întrelăsându-se așternerea acestor faziuni darea se va fixa din oficiu«.

»Tovărășie Centrală« în Orăștie. Numărul ce ne sosește azi din foaia economică »Tov.«, este ocupat de jumătate cu un frumos apel și un bine întocmit prospect pentru înființarea unei centrale a tovarășilor sătești, la Orăștie. Aduarea de constituire e convocată pe 22 Decemvrie n. Capitalul se va compune din cotizații de 10 cor. și din părți fundamentale cu 100—1000 cor. Scopul »Tovărășiei« este: să ajute și să promoveze desvoltarea, consolidarea și înaintarea economică în general, și în special a satelor, mai ales: prin înlesnirea producțiunii și a valorizării de produse agricole și industriale, prin valorizarea și vânzarea de unelte, mașini, seminte și altoi, prin ajutorarea de materii prime pentru industrie și de articli de consumație, prin arendarea și partelarea de moșii, prin mijlocirea de capitale și izvoare de muncă și câștig, prin mijlocirea de asigurări de tot felul, și prin câștigarea și darea de informații economice. Toate aceste le va îngrijii tovarășia Centrală sau direct, sau prin tovarășii sătești, după ce ținta de căpetenie a acestei tovarășii este: să înființeze și să ajute înființarea de tovarășii economice și producțiune, valorizare, consum, credit și arendare, mai ales pe sate.

Până acuma s'au anunțat o grămadă de membrii, bănci, bărbați distinși, și plugari din toate părțile. Urăm viață îndelungată, cu spor bun în muncă cinstită, noiei asocieri, a cărei lipsă de mult se simțea!

Congregația comitatului Hunedoara e convocată la ședință pe 6 Decemvrie n. anul c.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Mica hoată.

(Nuvelă.)

La cerc, noaptea asta, jucase și câștigase. Judeca chiar că a lucrat foarte bine și în față i se revarsă o seninătate veselă. Plecând dela cerc, își propuse să facă o preumblare prin străzile pustii. S'ar întoarce acasă pe jos, scormonind cu cismelesale de lac tina cu care o ploaie ușoară și îndelungată acoperise străzile Neapolului; da, s'ar înapoa pe jos, înfruntând părăle negricioase. Ploaia, acuma, încetase, dar cerul de plumb cobora încă până la acoperișul caselor, pe cari le lumina lumina slabă de felinare prea depărtate, și aerul era plin de aburi de apă cari păreau lipicioși. Cu toate acestea, preumblarea îi suridea. Să te preumblî în noapte, ca un calic, cu zece mii de lei în buzunar, nu era asta o poftă neauzită și unică de om subțire? Un birjar de noapte cu roțile scârțând l'a petrecut câtăva vreme; dar el nu răspunse la cererile plictisitoare ale vizitului moțând. Așa că, în cele din urmă, acela, bombănind o injurătură, lăsă hătu-

rile, iar calul, îndoind un picior, rămase pe loc.

Marchizul Riccardo Oderisi cutreeră strada Chiaja, percursă strada Toledo și intră în acea nesfârșită uliță întortochiată, care, dela strada Manddalonî se prelungește până la Forcella, plină de viață miserabilă în timpul zilei, plină de întunec și de mister cât ține noaptea. Marchizul locuia în propriul său palat. Era un monument al epocii angevine, un edificiu mare și sombru, de felul căruia se întâlnește încă în această încurcătură sălbatică a vechiului Neapol feudal unde, la colțul străzilor dărăpănate și sinistre, aceste vechi case boarești mucigăite, întinzându-și umbrele lor suspecte, apar ca fantome impetrite ale unei lumi dispărute.

Puțin după ce a trecut de biserica Sfânta Clara, o îngrămădire de sdrențe, îmbrăcând formă omenească, se sculă înaintea pașilor omului fericit. Această grămadă de sdrențe ieșea dintr'o înfundătură întunecoasă, unde câțiva tăciuni, arși pe jumătate, fumegau pe stratul de cenușă al unei mici gropi. Niște vagabonzi pătrunși de frig, aprinseseră, fără îndoială, acest foc mizerabil ca să se încălzească. De-odată vocea ascuțită a cerșitoarei în zdrențe

rupse tăcerea apăsătoare și farmecul singurătății, cu care se îmbăta capriciul marchizului. O cunoștea bine, cunoștea vocea ascuțită a acestei sărace care, totdeauna și peste tot, îl urmărea, de îndată ce-l observa, cu străduința ei plicticoasă.

— Domnișorul meu! zicea ea, frumosul meu domnișor! Domnișorul meu! frumosul meu domnișor!

— Destul, pleacă d'aici! — făcu marchizul.

Cerșitoarea nu-i ceruse nici odată de pomană și nici odată nu-și luase osteneala să-i arunce un ban. Nu admitea existența săracilor. Nu-i plângea și nu le plângea cu atât mai mult pe copiii lor. Foamea, gândea el, este o prevedință pentru acei ce sunt condamnați să trăiască rău. Ea îi face să sufere vreme mai puțină, fiindcă lucrează la distrugerea lor. Banul pe care-l dai de pomană ușurează foamea, dar mărește numărul celor flămânzi. Aceasta era părerea foarte sinceră a marchizului și un simțământ, credea el, cu totul caritabil.

— Dumnișorul meu, frumosul meu domnișor, nu merge așa, nu alerga așa.

— Ei, ce vrei tu? Fugi, fugi d'aici! El își iuțea pașii, dar cerșitoarea îl

urmări prin băltoacele de apă murdară, făcând să țâșnească de sub picioarele ei goale, în mersul său repede, stropi de noroi, cari murdăriau pantalonii nobilului marchiz. Cu o voce cadentă, ea repeta mereu aceleași vorbe:

— Nu alerga așa! Așteaptă, frumosul meu domnișor, așteaptă!

— Dacă nu-ți vezi de drum, ai să-mi simți bastonul — făcu el.

— Nu alerga așa, frumosul meu domnișor! Nu trece prin strada asta. Ceva mai departe, sunt niște ucigași!

— N'are d'a face. Lasă-mă!

— Sunt ucigași, ucigași înarmați cu cuțite. Te vor fura, te vor omorâ.

— Ce zici! Ce zici tu?

— Au să te fure, au să te omoare — repeta vocea subțire și monotonă. Sunt înarmați cu cuțite, te vor sugruma..

— Ei destul, ce dracu!

Marchizul, cu toate acestea, sub motiv de ași aprinde o țigară, se opri. Cerșitoarea, strângându-și la piept brațele încrucișate și punnii strănși, ca și cum se gândea să se apere, prin asta, împotriva aerului, umed, ocoli printr'o străduțică în-

Lăsământul patriarhului Brancovici. Judecătoria cercuală din Esseg a terminat inventarierea lăsământului patriarhului Brancovici. Expertiza judecătorească evaluează lăsământul de 1,098,000 cor. Jumătate din aceasta are o moșteneste gene-rele decedatului patriarh Maximovici Milan din Esseg, cealaltă jumătate îi revine fondurilor mitropoliei din Carloviț.

Pacea confesională. În ședința de alaltăeri a Camerei a răspuns *Apponyi*, interpelației făcute de *Bozoky*. A făcut statistica numărului, găsindu-le proporționale după confesiuni. La sfârșit s'a petrecut următorul incident: *Bozoky* protestează încontra învinuirilor venite dela poporali, că pe el *Bánffy* l'ar fi... *Szmrecsányi*: osâmbrit! (Prezidentul chiamă la ordine pe *Szmrecsányi*). *Bozoky*... osâmbrit. Ministrul nu s'a știut scuza de acuzele ce i se aduc. (Camera se preface în iad. Timp de cinci minute, ține învălmășala de glasuri injurioase și lăudătoare). *Bathányi*: La ordine, la ordine! *Sezi!* *Bozoky*: Eu nu sunt de acord cu acuzele... *Mezőffy* *V.* Secularizația înainte de toate! *Rakowszky*: Taci mă jidovule!

Președintele Curiei parentat de un miron. Eri s'a făcut înmormântarea lui *M. Szabó*, președintele Curiei, trecut la pensie anul trecut, după ce ținuse acel post timp de 20 ani. Amăsurat poruncei din testamentul său, făcut încă mai de mult, la prohodul său, oficiat de altfel după ritual catolic, a rostit panegiricul cunoscutul scriitor maghiar *Eötvös K.* în loc de preot. Voința reposatului s'a putut comunica numai în preziență cu *Eötvös K.*

Dela reuniunea de patinagiu. Punerea în vânzare a biletelor de abonament pentru membrii, cari vreau să facă parte din reuniunea de patinagiu din Brașov, se va începe luni în 20 Decembrie, în edificiul reuniunii prin îngrijitorul *Emil Heltner*. Prețurile biletelor sunt următoarele: Bilet de abonament 6 cor. Membrii, cari se înscriu pentru prima oară, plătesc și o taxă de înscriere de 2 cor. Bilete pentru copii sub 15 ani 4 cor. Copii membrilor plătesc numai 2 cor. Bilete de abonament pentru privitori 2 cor. Abonament pentru muzică, numai pentru membrii și abonați 2 cor. Acest abonament este valabil totdeauna când cântă muzica exceptând festivitățile. Taxa pentru o lădiță de garderobă 2 cor. Biletele de abonament sunt de a să lua în primire până la 15 Decembrie. După acest termen se plătește o taxă de 7 cor.

„Iubește, nu mă iubește...“ acest joc pot să-l înceapă Polonii, când vor citi următorul pasaj din primul articol al lui *Bud. Hir.*: „Oricare ar fi rezultatul colonizărilor polone, noi nu ne putem amesteca în ele. Compătimirea noastră și sufletul nostru cald este pentru poloni, pe cari soartea mașteră îi cercetează prea des de veacuri. De altă parte însă trebuie să recunoaștem, că Prusia e stat suveran, care face cu supușii săi după voința sa legală.“

Ei, dacă nu ar avea și maghiarii pe polonii lor aci acasă!

Emigranții se întorc acasă. Din Hamburg se anunță sosirea acolo a vaporului *»President Grant«*, din New-York cu 3400

tortochiată și, fără să schimbe glasul, urmă cu rugăciunea:

— P'aci, p'aci, frumosul meu domnișor. Vino cu mine. Te voi conduce, eu, frumosul meu domnișor, te voi conduce până la locuința dumatiale.

— Și cum cunoști tu locuința aceea?
— Te voi conduce eu la locuința dumatiale.

Văzând că Marchizul nu se supune, cerșetoarea, stând ca o umbră, în întuneric, își întinse brațul, chemând cu mâna și repetând mereu cu voce slabă vorbele misterioase:

— Vino, dar vino.

Prin întunec marchizul deslușia numai linia brațului și mișcarea unei mânuțe, care rând pe rând se strângea și se întindea ca aripa unei pasări prinsă în laț. Marchizul căuta să-și păstreze aierul omului cu sânge rece, potrivit pentru cei mari, și asta mai mult prin respect pentru sine însuși decât față de mica cerșetoare, care îl supăra. Dar îi fu cu neputință să ascundă un semn de spaimă.

— Vino, dar vino. Sunt doi inși cari voiesc să te fure și să te omoare.

Vocea tot mai înceată a cerșetoarei părea că pleacă totdeodată din zidurile amede, din nomol, din aer, din întunec. Înaintea pașilor marchizului, strada trădătoare se întindea ca o pălnie fără de sfârșit, întoarsă, unde lumina gălbue a cătorva felinare rari trimitea, cu aerul umed, șoare reflexe ale unei lumini slabe spectrale.

de emigranți. Zilele următoare se așteaptă reintorcerea alor alți 1500 de emigranți cu vaporul *»Pretoria«*.

Bilete pentru concertul celebrului cvartet din Bruxella se pot cumpăra în decursul zilei de mâne dela 9—12 oare și dela 3—5 ore p. m., în biroul teatrului din edificiul Redutei, iar seara la casă.

Holera fiind în descreștere în Basarabia, și în special în guvernământul Odesei, serviciul sanitar superior al României a autorizat intrarea în țară a călătorilor veniți din acele părți, prin punctele de frontieră din Fălcium prin Ștefănești și Oancea, linia Prutului, în afară de punctele Ungheii și Gura Prutului, cari sunt deschise mai de mult.

Legea contra beției în Filanda. În Filanda s'a oprit introducerea, vânzarea, transportul și păstrarea tuturor băuturilor alcoolice și a mărfurilor cuprinzătoare de alcool. Sub acest din urmă nume se înțelege vinul, berea, rachiu, coniacul, cari la 150 c. cuprind peste 2 proc. alcool. Aceste mărfuri se pot vinde la spițerii, dar pe rețetă. Alcool denaturat se îngăduie. Legea se datorește femeilor și studenților. Mulțimea a făcut manifestație pentru lege, iar cei 7000 de studenți abținându-se au făcut luminație la localul lor.

Băile Eforiei școalelor române din Brașov vor fi iarăși deschise cu ziua de mâne, Duminecă, 18 Nov. st. v.

Direcțiunea de finanțe din Brașov ne roagă să aducem la cunoștința publică că nu va mai avea loc licitația publică pentru darea în arândă a accisului de vin și carne în comuna Cristian.

Concerte. În restaurantul *»Transilvania«* va cânta mâne seară muzica militară.
— În otelul *»Europa«* va concerta mâne seară muzica orașului.

Aviz. Din cauza repausului duminical va fi deschisă mâne în oraș dela orele 1—9 seara numai farmacia d-lui Roth de sub casina română.

Intrebunțare multilaterală. Nici o doctorie de casă nu este așa de multe-ori întrebunțată ca spiritul și sarea lui *Moll* (*Franzbrantwein*). Prin fricțiuni alină durerile la reumatism de membre, întărește nervii și ca adaos la băi are bun efect. Sticla 1 cor. 90. Se trimite zilnic cu ram-bursă postală de farmacistul *A. Moll* c. și r. liferant de curte. Viena, Tuchlauben 9. În depozitele din provincie să se ceară espres preparatul lui *Moll* cu marca de scut și subseriere. — (6)

Din Bănat.

(O frumoasă serbare comemorativă în Oravița.— Cor nou bisericesc. — Reorganizarea casinei. — Banchet. — Concert și dans).

Oravița, în 26 Nov. 1907.

Casina română din Oravița, din incidentul reorganizării sale a aranjat o prea frumoasă serbare comemorativă împreună și cu un concert bine reușit.

El lua pe cerșetoare și zise:

— Ei bine, să mergem!

Marchizul *Riccardo Odersi*, cu toate că locuia în acel cartier dela naștere, nu cunoștea dintr'ânsul decât strada principală și fară însoțirea vagabondei, s'ar fi rătăcit cu totul în învălmășagul de noapte al acelor străzi slab luminate. Era un labirint întreg de ale, de scări strâmte, de treceri înguste ca niște puțuri și ale căror pereți înalți străbătuți de nenumărate ferestre, balcoane, uși și gropi, păreau gata să cadă unul peste altul la cea mai mică sdruncinare. Cerșetoarea, cu toate acestea, alunecă cu ușurința unei pisici pe pietrele desprinse și pe grâmezile de gunoale, cari acopereau drumul. Mergea cu picioarele sale dibace și mărunte, întrecând în lungime rochia sa de sdrente, cu trupul său subțire și mlădios aplecat înainte, cu părul său despletit surdând în suvițe dese în jurul urechilor și până la gât. Ea mergea așa, înainte marchizului, care își întindea pasul să o urmeze. Din când în când se împiedeca de câte ceva, gata să cadă. El se scula atunci și își relua drumul plângându-se ca un copil.

— Ești sigură de drum, fetiță? Întreba el de două ori, de trei ori.

— Vino cu mine, bunul meu domnișor. Eu te conduc la casa dumatiale.

Și după aceea tăceau.

(Va urma.)

Simptoamele frumoase de propășire pe toate terenurile, ce ne vin încontinuu dela o vreme încoace din Oravița și jurul ei, ne umple inimile de bucurie.

Durere însă că nu putem înregistra astfel de lucruri frumoase și din inima Bănatului, din Lugoj, de unde mai mult s'ar aștepta. Dar n'avem să desperăm. Dacă nu azi, mâne! încă nu e eschisă posibilitatea să ne surprindă și Lugojul cu ceva bun și frumos.

Ne sunt încă în vie aducere aminte festivitățile muzicale de astă vară din Oravița. Nu de mult după aceia cu plăcere am aflat vestea înființării unei tipografii românești și a foaiei *»Progresul«*.

Nu mai puțin plăcut, ne-a surprins și serbarea din Dumineca trecută, la care Oravițienii s'au arătat și ca oameni, cari știu să-și cinstească înaltași, cari s'au distins pentru promovarea intereselor obștei mari românești. Cinstind pe aceștia pe sine s'au cinstit.

Serbările, ca de regulă la noi la Români, s'au început cu serviciul *Dzeesc*, în biserica gr.-or. împreună și cu un parastas în memoria aceluia, pentru cari s'a aranjat această festivitate. În decursul sf liturgiilor, am avut ocaziunea a auzi noul cor abia de două luni înființat, care sub conducerea unui neamț, a executat liturgia dlui *Dima*. Corul de altfel dispune de puteri bune. Biserica era plină de public, în șirul căruia am putut observa și mulți streini.

După biserică, s'a început ședința festivă comemorativă, ținută în casina română.

Sala casinei, pe a cărei pereți între altele atârnavă și cele 4 portrete ale truntașilor sarbătorii: *Dr. Dimitrie Hațiegan*, *Simion Manguica*, fost membru al academie române, *Dr. Aurel Maniu*, fost deputat al cercului Făgeț prin anii 70, și *Iosif Novac*, — era plină cu desăvârșire de public ales, domni și doamne în șirul cărora am putut observa pe domni *Dr. Novac*, deputat dietal, *Dr. Meșter*, avocat, *Sasca*, Trăilă, avocat Biserica Albă, *N. Proștean*, avocat, *Dr. Grădinar*, *Dr. I. Cl. Iuga*, cand. de avocat Lugoj etc. și vreo câțiva membrii ai inteligenței germane din loc.

Di prezident al casinei *Dr. M. Gropșianu*, deschide ședința prin o cuvântare însufletită.

Di director Trăilă și di Roșu cetesc 2 conferințe, prin cari preamăresc memoria celor patru sarbătorii, ilustrându-și vorbirile cu bogate notițe biografice și episoade din viața celor patru înaltași. Terminându-se cele două conferințe, la propunerea dlui deputat dietal *Dr. Novac*, se votează mulțumită protocolară, atât conferențiarilor, cât și vrednicilor aranjatori ai acestei serbări. Apoi se cetesc epistolele de aderență scrite dela dlui *C. Brediceanu*, Lugoj, Colonelul *Lupu*, Viena, și *P. Rotariu*, Timișoara.

După cuvintele avântate de încheiere ale dlui *Dr. Gropșian*, frumoasa manifestație de aducere aminte se încheie și ne depărtăm cu toții, ca să ne întrunim iarăși la banchetul dat și ținut în restaurantul la *»Coroană«*.

Banchetul a decurs în dispoziție și animație la culme. S'au rostit mai multe toast, între cari amintesc pe cea al dlui *Dr. Gropșian*, pentru cei doi conferențieri dela cari am aflat lucruri pline de folos, până acum neștiute. Di Trăilă, care mulțumind a vorbit pentru prezidentul casinei dl *Dr. I. Cl. Iuga*, în numele tinerimei, căreia i s'a dat prin această serbare un exemplu atât de frumos, a închinat pentru aranjatorii și plămăditorii acestei serbări; dl *D. Nedelcu* a vorbit pentru oaspeții externi și în special pentru Lugojeni.

La finea banchetului, la dorința insistență a publicului, dl *Dr. Iuga* a executat pe violină mai multe doine și cântece naționale, și a declamat vreo două anecdote de *Tb. Speranță*, distrăgând și prin aceste publicul.

Seara, a fost concert, care a reușit pe deplin. A cântat bine corul; a declamat cu succes dl cand. adv. *Persecă*, predând poesia de *Vlahuță*, »1907«; ne a cântat de tot frumos priveghitoarea Oraviței, dsoara *Elena Popovici*, îndulcindu-ne sufletul și cu doina lui *Dima* *»Mugur mugurel«*. În duișoară *E. Popovici* am descoperit un nou talent mare muzical, despre care sperăm, că mult se va vorbi în viitor în coloanele acestui ziar.

În fine înregistrez că la intervenirea comitetului aranjator, dl *Dr. I. Cl. Iuga* a declamat vreo 2 piese de *Speranță*. După concert a urmat dans început cu mândra noastră *»Horă«*. Abia dimineață târziu s'a terminat această petrecere atât de bine succasă.

Vrednicilor conducători ai Oravițienilor îi se cuvine toată lauda pentru această serbare reușită.

Cor.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 30 Nov. Ședința de ieri a Camerei ungare. Prezidentul *Justh* anunță că deputatul *Potociniac* și-a depus mandatul de delegat. Profesorul dela universitatea din Zagrab *Vrbanci*, vorbește, refuzând, la proiectul la autorizare. *Kossuthiștii* strigă nerăbdători: „oprește în sfârșit, tot nu te înțelegem!“ Fostul banfiist, acum în afară de partide, *I. Hock*, întreține Camera cu un discurs de două ceasuri și ceva. Il doare capul de soarta partidului *kossuthist* și-i dă sfaturi lungi să nu se lase ademenit de Viena spre povârniș. Laudă pe *Justh* pentru ținuta lui echitabilă în chestia croată. Detestabila obstrucție croată cu alte mijloace trebuie surmontată. Fantazează despre tainice planuri de trialism liric și de Dacoromanie. Găsește că e grea apărarea în contra trădătorilor de felul memorandumistilor. (*V. Lucaciu*: N'a fost trădare. Ne-am dus la regele apostolic!) Votează pactul din considerații față de greaua situație economică. Pentru obișnuitele lui fraze bombastice este adesa aplaudat. În contra pactului vorbesc disidenții *Bozoky* și *Farkasházy*. Acestui din urmă, Camera nu-i dete voe să rămână pe mâne. De ciudă el își lungi discursul până la orele 5, târziu.

Budapesta, 30 Noemvrie. Intre Croați și guvern pare a se fi stabilit o pace definitivă, cu obținerea mai multor concesii a Croaților. Intre ele se numără și căderea banului, de al cărui urmaș se pomenește baronul *Rauch*, apoi convocarea dietei croate. Delegații croați au plecat acasă aproape cu toții, lăsând numai trei oratori la proiect. Mai rămân deci disidenții și naționaliștii de mulcomit.

Diverse.

Spic din grăunte în 8 minute. Contele *Sarrac*, face de o vreme, cu minunățiile sale, să nu se mai poată trezi din uimire publicul parizian. În fața unei societăți alese, între cari se găseau mulți militari, și cei mai înverșunați bărbați de știință, a făcut să încolțească un grăunte de grâu și în opt minute să se desvolte în spic copt. Firește treaba nu putea merge fără cuvinte magice și fără de obișnuitele gesturi misterioase, dar toate acestea s'au petrecut în vederea ochilor a zeci de oameni trezi. Ori cu ce drăcie a făcut-o contele *Sarrac*, naturei atotputernice tot i-a tras un renghiu, și a făcut-o de rușine.

— Și cum a făcut? S'a îmbrăcat în o haină lungă, cu falduri multe și mânecă largă, de culoarea zodiei. S'a adresat apoi așa pe nimerite, către unul din cei de față, către generalul *A.* și l-a rugat să-i servească de mediu, punându-se în mijlocul tribunei. Îl făcu să-și întindă brațele să-și deschidă palmele și să le pună lângă oaltă, cu fața în sus. Presără pe ele apoi țărână neagră. Un altul din public, tot militar distins, puse câțiva sămburi de grâu în țărână; al treilea stropi cu apă curată. Parcă ar fi fost apa vie din povește, apa aceasta.

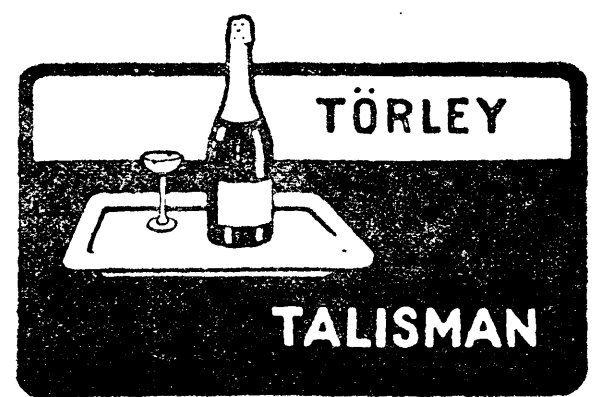
Contele *Sarrac*, care porunca de la o parte ce să facă unul și ce să facă altul, veni și el mai la mijloc, și se puse chiar în față cu generalul. Inchise ochii, deschise brațele, își suci palmele, stând acolo ca un preot indic în estaz. Șopotea cuvinte fără de înțeles, din când în când sufla ușor pe mâna generalului, și făcea din mâni mișcări ciudate în jurul mediului. Până făcea așa, mușchii feței i se strânsă, resuflarea i se înăbuși, vinele de pe temple i se umflară, mâinile îi tremurau, ochii îi stăteau pironiți asupra țărânei. Patru cinci minute trecură așa, în liniște ca la înmormântare. Deodată numai fața vrăjitorului se însenină, dar atât mai tare încremeni generalul: în țărâna de o mână se iviră fricelele verzui, una, două, trei și tot mai multe. Făcătorul de minuni își îndoi atunci puterea resuflării, și iuțea mișcărilor. Numai ce se înălțară fricelele, până la 10—20 milimetri și n'vârful de pai se legănau cochete »spice de aur«, cu miezul copt. Toate acestea s'au sevrășit în cel mult opt minute, ziua mare, fără unelte și fără meșteșuguri. Ce-a făcut, cum a făcut contele vrăjitor, încă nime n'a dat pe urma minunii.

Proprietar : *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor respons.: *Victor Branice*.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1906		1907	
11 Noembrie		3 Noembrie.	10 Noembrie.
A c t i v :			
121.146,202	85081202 Reser. metal. aur 99892210	141.561,070	140.897,210
592,443	36065000 " Trate aur 41005000	438,731	437,092
85.263,325	Argint și diverse monede	93.152,667	96.031,575
32.276,570	Portofoliu Român și străin.	36.644,491	34.590,018
11.999,979	*Impr. contra efec. publice 16388000	11.999,924	11.999,861
14.721,335	" " " în cont-corent 18202018	15.806,084	15.717,546
2.899,824	Fonduri publice	3.253,121	3.248,621
5.814,017	Efectele fondului de rezervă	5.924,878	5.924,808
606,927	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	640,194	640,305
692,619	Imobile	676,364	685,202
103.900,050	Mobilier și Mașini de Imprimerie	105.014,024	105.133,779
12.862,270	Cheltueli de Administrațiune	21.739,453	16.781,876
21.516,917	Depozite libere	26.641,255	27.567,453
414.292,478	Conturi curente	463.492,256	459.655,346
	Conturi de valori		
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
21.621,136	Fond de rezervă	23.329,895	23.329,895
3.275,468	Fondul amortis. imob. și material	3.534,606	3.534,606
270.403,390	Bilete de Bancă în circulațiune	315.882,090	311.806,640
1.646,496	Profituri și pierderi	2.077,070	2.077,070
1.445,936	Dobânzi și beneficii diverse	1.654,571	1.773,356
103.900,050	Depozite de retras	105.014,024	105.133,779
—	Conturi curente	—	—
414.292,478	Scomptul 8% * Dobânda 8%.	463.492,256	459.655,346

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai sponic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907.

„Mirosul și gustul: Normal: conținutul de acid carbonic“: 99.57% Acidul carbonic analizat corespunde perfect cerințelor igienice, și pe temeiul abundenței de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun“.

Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlenäure-Werke und Mineralwasser-Versand
in Buziașfűrdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIASFÜRDŐ. — Inter. Telef. 18.

Brassó vármegye főispánja.
Sz. 626/907.

Pályázati hirdetés.

A kereskedelmügyi m. kir. Minister 1874 évi 13417 számú rendelete alapján Brassó vármegye törvényhatóságától felállított mértékhiatalosító hivatal vezetőjének törvényhatósági bizottsági megbízása a folyó év végével lejárván, ezen 2000 kor. törzsfizetéssel és 500 kor. lakbérrel javadalmazott állásra ezenel pályázatot hirdetek és felhivom a pályázni kívánokat, hogy a kereskedelmügyi m. kir. minister 1903 évi 10785 számú rendeletében említett minősítés igazolása mellett kérvényüket f. é. december hó 15 ig hozzám címezve az alispán urhoz annál inkább is nyujtsák be, mivel a netalán később beérkező kérelmeket figyelembe venni nem fogom.

A vármegye mértékhiatalosító hivatal jelenlegi vezetője pályázatát akár a főispán akár az alispánnál élő szóval is bejelentheti, illetve pályázati kérvényét minden a minősítést igazoló felszerelés nélkül beadhatja. Megjegyzem még, hogy a mértékhiatalosító hivatal vezetője Brassó vármegyének f. é. december hó 28-án megtartandó tisztújító közgyűlésén fog megválasztatni.

Brassó, 1907 évi Nov. hó 25.
G. Mikos Zsigmond,
főispán.

Pilule purgative zaharisite
ale lui
Philipp Neustein.
(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se pref-ra preparat-lor similare în toată pr v nța. Aceste pilule nu conțin substanțe stricicioase. Se folosesc cu cel mai mare efect la boale de pân-tece sunt ușor purgative, curată sângele. Foarte folositoare și nevătămatoare la

Constipații,
care este cauza multor boale. Zaharisite le iau bucuros și copii.

3 cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 5 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. se espedează 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui Philipp Neustein. Veritabile numai când cutia este provăzută cu instrucțiune și cu marca protocolată de scut, cu tipar roșu și negru Sf. Leopold și subscrierea „Philipp Neustein, Farmacie“. Invăliatoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnate cu firma noastră

Farmacia Philipp Neustein
la „Sf. Leopold“, WIEN I Plankengasse 6.
Se capătă în toate farmaciile.
(2325, 2-10.)

„Crișana“,
Societate de economii și credit în Brad.

Concurs.

Să publică concurs pentru ocuparea unui post de practicant, dotat cu un salariu anual de 840 coroane. Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială și că posedă pe deplin limbile română și maghiară și eventual și cea germană.

Cei cu prăcsă de bancă vor fi preferați.

Petițiunile sunt a să înainta până în 15 Decembrie a. c. subsemnatei direcțiuni, iar postul e a să ocupa cu 1 Ianuarie 1908.

După serviciul provizor și ne-eseptional de un an, va fi denumit funcționar definitiv cu salariu anual de 1100 coroane 200 cor. bani de quartir și tantiema statutară.

Brad, 7 Noemvrie 1907.

(8091, 3-8) **Diracțiunea.**

ALEXIN

Cea mai fină
UNTURĂ DE PLANTE
PENTRU FIERT, FRIPT
ȘI PRAJITURI
25% MAI CU SPOR CA
ORI CE UNTURĂ
PENTRU UȘOR DE
MISTUIT RECOMAN-
DATĂ DE MEDICI
VERITABILĂ
NUMAI CU ACEASTĂ
MARCĂ DE SCUTIRE.

Se capătă în toate băcăniile.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și inviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boala se le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țuțuri din ureche, bătăile de inimă, sgărciuri de inimă, asmă, anțul gren, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reaceala la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, infimnța, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prepusc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Cianul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut și apreciat și cercetat. Deja lefținătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă deosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34,
colțul strada Kálmán.

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provăzută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leouire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicose la stomac și pân-tece, în contra cărciilor și acrelor la stomac, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite boale femeesci a luat acest medicament de casă o răsnândire, ce creșce meru de mai multe decenii încoce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de reocăi.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b. Cinci bucăți cor. 1.80.

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăzută cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9. c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincia se efectuează șilnic prin rambursă postală —

La deposite să se ceară anumit preparatele provăzute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Viator Roth și en gros la D. Eremias Nepoșin, și C. H. Neustädter.